

diferitele forme de expresie artistică ce au concurat la realizarea reprezentației, fiindcă s-au străduit să fie ei înșiși, să nu-i imite pe Puiu Călinescu, pe Nicu Constantin, pe Aurelian Andreescu sau pe Corina Chiriac, fiindcă au preferat stângăcia lor de amatori mimării virtuozității profesioniste, fiindcă, amatori fiind, s-au pregătit cu seriozitate profesionistă, fiindcă s-au străduit să aducă pe scenă ceva din tinerețea, entuziasmul, bunul-gust și bunul-simț care le caracterizează munca și viața de fiecare zi. Firește, a fost și „mîna“ unor profesioniști care au pus în pagină, care au gândit decorurile, costumele, coregrafia, muzica (mai puțin textele de satiră și umor), dar talentul, efortul, spiritul de echipă al acestor amatori, care, în afara orelor de producție, au timp să joace, să se joace, să-i învescească pe tovarășii lor de muncă, au impresionat înainte de orice. Aceste spectacole au arătat că genul revuistic se poate sprijini nu numai pe vedete, nu numai pe fast și montare luxuriantă, dar și pe spiritul de echipă, pe solidaritatea tuturor interpretelor, pe fantezia și dăruirea colectivă. Conexînd cele mai bune momente ale celor mai bune formații de estradă prezente la etapa republicană a Festivalului „Cîntarea României”, s-ar putea, cred, realiza un spectacol revuistic egal sau superior celor mai bune spectacole profesioniste de gen. Nu este, acesta, un elogiu gratuit, ci o recunoaștere sinceră a valorilor artistice ale maselor de

amatori, pe care le-a pus în lumină marea întrecere prilejuită de „Cîntarea României”.

Finala de la Deva a revelat, însă, și un paradox al genului, chiar și în cazul formațiilor care s-au evidențiat în concurs: concomitent cu muzica modernă, cu baletul modern, cu scenografia modernă, cu mizanscena modernă, cu atmosfera generală modernă, s-au pronunțat textele cele mai desuete cu putință, începînd cu acea specie de mult perimată, de mult ieșită din raza sensibilității contemporane, de mult golită de substanță, care se numește *cuplet* (aflată în plină glorie și în plină ofensivă satirică pe vremea și în gura lui Tănase) și terminînd cu scheciurile anemice, odulcorate, fără acid, fără țarie, fără sare și fără piper, greoaie și lălii, purtate pe umeri eroici de artiștii amatori. Dacă există o zonă în care atenția formațiilor de estradă ale amatorilor trebuie să se concentreze în primul rînd, aceasta e zona substanței satirice a spectacolelor, știut fiind că fără incisivitate și spirit, un spectacol de estradă, oricît de frumos, pare sărac și pustiu. Exemple de ummat ar fi, și nu prea îndepărtate: textele vii, pline de vervă și causticitate, ale brigăzilor artistice și ale formațiilor de satiră și umor care au strălucit pe aceeași scenă de la Deva.

Ceea ce ne-a arătat cu prisosință etapa republicană a „Cîntării României” este că avem un popor cu vocația artei și a veseliei.

■ GEORGE GENOIU

Originar și original în montaje literar-muzicale

Finala Festivalului național „Cîntarea României”, în domeniul montajului literar, al recitalului și al liricii originale, a pus în valoare potențialul de creație și de interpretare al colectivelor participante. Impresionante au fost montajele literar-muzicale din Văseul de Sus (Maramureș), Susenii Birgăului, Vîrciorog-Bihor sau Birseștii Vrancei, care au cuprins nestemate ale creației noastre populare, integrate în formule de spectacol inedite. Istoria a inspirat colectivului de artiști amatori de la Spitalul județean Botoșani un spectacol de o expresivitate aparte, în care se evocă momente ale devenirii noastre pe aceste meleaguri, unde dăinuim de peste două mii de ani.

Dar, așa cum spuneam, cele mai interesante montaje literar-muzicale prezentate pe scena finalei au fost cele de inspirație fol-

clorică, spațiul mioritic, cu baladele sale încărcate de sensuri filozofice, fiind și spațiul de meditație despre ființa și despre existența noastră istorică. Încărcate de gînd și de simțire etnică, rostite cu simplitate, cu o emoție densă, concentrată, versurile montajelor elogiate exprimă iubirea pentru pămîntul acesta împodobit cu păduri, cu cîmpii roditoare, pentru oamenii săi frumoși și harnici. Nici o ostentație: gîndul și sufletul românesc s-au rostit simplu, pe înțelesul tuturor, dar cu vibrație emoțională.

Există o deplină consonanță între problematica filozofică a textelor alese din tezaurul popular și modul cum acestea au fost restituite în formule de spectacol sugestive.

Cadrul scenic, costumele specifice, plastică grupurilor, ritmica, efectul sonor creat de

instrumentale populare sau de grupurile de boicitoare exprimându-se într-un impresionant registru tragic au determinat succesul unor colective ca cele din Sălișteana de Sus (Maramureș), Vama (Satu Mare), Măgura-Răcățiu (Cluj), Ghirôda Veche (Timiș).

Fie că se cheamă *Miorița*, *Nunta păcurariului*, *Masa dorului*, *Lut românesc*, *Cîntec din bătrîni*, *Omule*, *pomule* sau *Maică*, *rădăcină dulce*, aceste spectacole valorifică cu talent și măiestrie, cu înțelegere și aplicație, balade și cîmilituri, proverbe și zicători — un buchet de „lăcrănioare“, cum le-a denumit cîntorul de teatru de la Mircești.

O demonstrație strălucită a valorificării poeziei de inspirație folclorică au realizat și artiștii amatori din Dej (Cluj), care, în spectacolul *Dimineața-n griu*, au reușit să transcrie subtextul filozofic al scenariului într-o suită de metafore scenice motivate artistic, structurate într-o compoziție semnată de activistul cultural I. Ștefănescu, distins cu un premiu pentru regie.

Printre spectacolele concepute pe baza creațiilor originale s-a impus în mod deosebit acela al cînaclului condierilor țărani din Caraș-Severin, a căror prezență pe scena finală a fost revelatorie. Iată de ce nu pot omite nici un nume din acest ansamblu care a impresionat asistența și juriul: Fint Dorina (Căvîran), Cîrdan Ion (Vizeș), Frumosu Ion (Ciuchici), Gheorghe Luca (Grioni), Ghera Petru (Slatina-Timiș), Ion Colojoară (Vran), Ion Imbri (Morcina) sînt poezii care și-au rostit creațiile. Corul femeilor din Borloveni Vechi — boicitoare de o expresivitate inedită —, Bănuș Paraschiva și Bumbeș Elisabeta din Lăpușnică Mare (solistele ansamblului), fluierașii Ion Bona, Isac Zaharia, Rain Ion și Gurgu Rusălin din satul Ilova, taragotistul Ilic Brînzei din Gornereva, țărani din județul Caraș-Severin, au demonstrat încă o dată perenitatea spiritualității românești.

Intitulindu-și spectacolul *Ecoul țărnii străbune*, artiștii amatori botoșăneni, așa cum spuneam, evocă timpuri străvechi, în imagini desprinse parecă de pe metopele de la Adamclisi. Recurgînd la procedee preluate din teatrul ritual, la corul vorbit, cu text dens, expresiv, realizatorii spectacolului, împreună cu actorul Boris Perevoznic, au izbutit o reprezentație sinceră, emoționantă, inedită.

Modalități noi, interesante au propus și unele montaje literar-muzicale prezentate de colective din orașe. Un mixaj coregrafico-

muzical-literar au realizat artiștii amatori de la Combinatul Siderurgic Hunedoara (Uzina IV), într-un spectacol de atitudine anti-războinică. Această temă apare deseori în montajele literare; ea a fost destul de bine realizată de către artiștii amatori de la I.S.P.E. București, în spectacolul *O floare pentru Terra*.

N-a lipsit din montajele literar-artistice problematica atitudinii civice, a conștiinței noi, socialiste. Casa de cultură din Bncău, ICECIIM, Clubul petroliștilor din Moreni, Palatul culturii din Ploiești, Școlile populare din Tulcea și București, sînt cîteva dintre colectivele artistice care s-au impus atenției prin originalitate și prin claritate mesajului.

Diapozitivul, teatrul de umbre, efectul stroboscopic și cel de reverberație au fost procedee scenice utilizate la această finală.

Din păcate, nu întotdeauna motivat; iar repetarea lor cu ostentație a făcut ca, în unele cazuri, aceste modalități de comunicare scenică să devină pleonastice.

O deficiență care vizează genul ca atare, cu referire îndeosebi la structura scenariului, este dozarea problematicii sau, mai exact spus, alegerea temei. În multe cazuri se încercă un timp scenic de aproximativ 15—20 de minute cu o diversitate de teme care rămîna la stadiul enunțului. Rezultatul este invers decît cel scontat, chiar dacă interpretarea este de valoare. Se obține un produs schematic, superficial, o nelorită minimalizare a unei idei deosebit de importante.

Montajele literar-muzicale trebuie să-și diversifice tematica, astfel încît elementul politic și cel social să capete o mai mare pondere în structurarea sценariilor. Nu tratarea în general a problemelor secolului se așteaptă din partea acestor spectacole, ci abordarea lor prin optica omului de azi, de aici, constructor al unei lumi noi. Mai puțin retorism și mai mult sinceritate, mai puțin tezism și mai mult adevăr despre viață și despre om, mai puțină lozincă și mai multă vorbă de duh, mai multă profunzime, aderență la mesajul umanist al artei noastre populare, iată posibila redimensionare a unui gen artistic ce se cere revigorat, adecvat la *ritmurile vieții* social-politice dintr-o țară unde omul construiește o societate nouă, umanistă, construindu-se pe sine.

